

ОКРЕМА ДУМКА

судді Конституційного Суду України Вдовіченка С. Л. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховної Ради Автономної Республіки Крим щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про затвердження зміни до статті 22 Конституції Автономної Республіки Крим щодо строку повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим»

Конституційний Суд України у Рішенні від 17 грудня 2009 року № 33-рп/2009 (далі — Рішення) визнав таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), словосполучення «які будуть проведені у 2010 році» першого речення пункту 1 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про затвердження зміни до статті 22 Конституції Автономної Республіки Крим щодо строку повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим» від 19 березня 2009 року № 1167-VI (далі — Закон).

Згідно зі статтею 64 Закону України «Про Конституційний Суд України» вважаю за необхідне викласти окрему думку стосовно Рішення.

У пункті 1 розділу II «Прикінцеві положення» Закону Верховна Рада України встановила, що він набирає чинності з дня його опублікування і вводиться в дію з дня призначення відповідно до Конституції і законів України наступних чергових виборів до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, які будуть проведені у 2010 році, і що дія Закону не поширюється на депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим п'ятого скликання. Крім цього, пунктом 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону внесено зміни до частини третьої статті 4 Закону України «Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим».

Вважаю, що, приймаючи Рішення, Конституційний Суд України в його основу заклав конституційний принцип здійснення органами влади своїх повноважень у встановлених Конституцією і законами України межах, а також підтвердив належність функції з призначення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим до відання автономії, не звернувши при цьому увагу на правову природу закону України про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим, змін до неї та дотримання у зв'язку з цим законодавчої процедури при ухваленні Закону.

Конституційний Суд України у підпункті 3.2 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 18 вересня 2008 року № 17-рп/2008 у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 3 Закону України «Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим» зазначив, що «Конституція Автономної Республіки Крим та зміни до неї затверджуються законами України, щодо яких Конституція України передбачила особливий порядок їх прийняття». Закон про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим, змін до неї має відмінний від інших

законів України предмет регулювання та приймається за особливою процедурою — не менш як половиною від конституційного складу Верховної Ради України, тобто 225 голосами народних депутатів України (частина перша статті 135 Конституції України). Ця процедура відрізняється від передбаченої статтею 91 Конституції України процедури ухвалення законів, які приймаються більшістю від конституційного складу парламенту — 226 голосами народних депутатів України.

Зазначене дає підстави стверджувати, що закон про затвердження змін до Конституції Автономної Республіки Крим за своїм функціональним призначенням є спеціалізованим законом, який має допоміжний характер, а його прийняття полягає не у закріпленні нових норм, а в оперативному підтвердженні, введенні в дію системи норм, що містяться в інших нормативно-правових актах — постановках представницького органу автономії. Верховна Рада України, керуючись положеннями пункту 37 частини першої статті 85 Основного Закону України, при розгляді на засіданні проекту закону про затвердження змін до Конституції Автономної Республіки Крим може шляхом голосування народних депутатів України прийняти або не прийняти такий закон, якщо вбачає у пропонованих змінах суперечність Конституції і законам України. Однак при прийнятті зазначеного закону Верховна Рада України не повноважна змінювати текст, схвалений постановою Верховної Ради Автономної Республіки Крим, або встановлювати інше (додаткове) правове регулювання відносин, що є предметом інших законів України. Єдиний орган законодавчої влади в Україні може окремими законами врегульовувати питання, пов'язані із затвердженими ним змінами до Конституції Автономної Республіки Крим. У такий же спосіб має діяти парламент, наприклад, при ратифікації міжнародного договору: якщо його виконання потребує прийняття нових або внесення змін до чинних законів України, проекти таких законів подаються на розгляд Верховної Ради України разом із проектом закону про ратифікацію і приймаються одночасно¹.

У теорії права процес правотворчості, як напрям діяльності держави, пов'язаний з офіційним закріпленням норм права шляхом формування приписів, їх зміни, доповнення та скасування, передбачає дотримання ряду вимог, зокрема додержання правил законодавчої техніки, вимог нормативної модельності². А законодавчий процес є комплексом заходів, що здійснюються на основі вироблених теорією і закріплених у законодавстві й практиці принципів законності, демократизму, науковості, системності тощо, а додержання цих принципів є обов'язковою передумовою ефективної законодавчої діяльності Верховної Ради України³.

Згідно із загальними правилами законопроект у разі потреби може мати прикінцеві та перехідні положення. Прикінцеві положення можуть викладатися

¹ Богачова О. В., Зайчук В. О., Копиленко О. Л. Законотворчий процес в Україні. — К., 2006. — С. 229.

² Юридична енциклопедія: В 6 т. / За ред. Ю. С. Шемшученка. — К.: Укр.енцикл., 1998. — Т. 5. — С. 51.

³ Юридична енциклопедія: В 6 т. / За ред. Ю. С. Шемшученка. — К.: Укр.енцикл., 1998. — Т. 2. — С. 504.

в кінці основної регуляторної частини закону і містити норми, пов'язані з набранням чинності законом, введенням в дію закону або його окремих приписів, необхідністю прийняття нових актів або приведення чинних актів у відповідність до прийнятого законодавчого акта, та у разі потреби перелік суб'єктів контролю за його виконанням. Перехідні положення визначають умови та порядок дії інших нормативно-правових актів або їх структурних елементів, врегульовують інші правовідносини, спрямовані на вирішення питань, що виникають у зв'язку із набранням чинності законом. У разі коли прикінцеві та перехідні положення не є надто широкими, допускається їх викладення в одному розділі «Прикінцеві та перехідні положення». Оскільки пунктом 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону вносяться зміни до іншого закону, то згідно з правилами законопроекування розділ II Закону мав би називатися «Прикінцеві та перехідні положення».

Отже, враховуючи те, що в Законі, крім затвердження змін до Конституції Автономної Республіки Крим та встановлення порядку набуття ним чинності (з дня опублікування), додатково закріплено інші регулятивні норми, які мають юридичне значення, Конституційний Суд України при прийнятті Рішення повинен був звернути увагу на дотримання процедури розгляду та ухвалення Закону і відповідно до частини першої статті 152 Конституції України вирішити питання щодо конституційності інших його положень.

Суддя Конституційного Суду України

С. ВДОВІЧЕНКО